

ACTIEPLAN

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD OPDRACHTGEVEN EN INKOPEN
RIVM

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

JUST DO IT.

Aanleiding

Het Manifest MVOI is door het RIVM eind 2022 ondertekend. Hiermee committeert het RIVM zich als opdrachtgever en inkopende organisatie een duurzaam verschil te maken en haar voornemens op te nemen in een MVOI-actieplan waarin concrete doelstellingen, bijbehorende acties en effectmetingen worden beschreven.

Het Manifest loopt tot 2025. Wat er daarna gebeurt is nog onduidelijk maar de verwachtingen zijn dat het Manifest en de doelstellingen daarvan worden verlengd.

Het RIVM actieplan MVOI is het plan voor het komende jaar (2025). Tegelijkertijd kent het een doorkijk naar de langere termijn en is het een aanzet voor RIVM brede afstemming en besluitvorming rondom de ambities voor de langere termijn (2030).

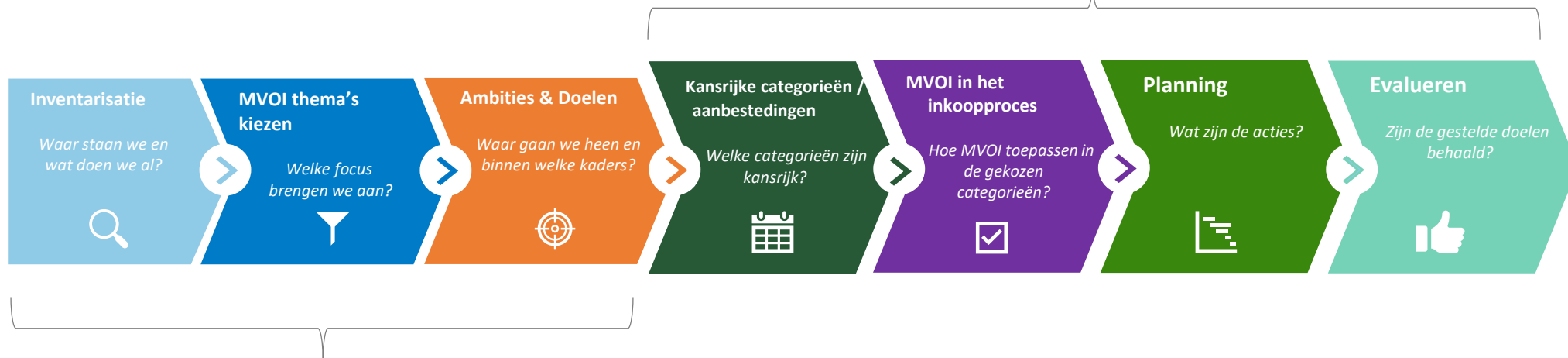
Uitgangspunten bij dit plan zijn:

Realistisch en haalbaar, praktisch ('morgen' kunnen starten), nog niet alles is helder maar daar gaan we niet op wachten.

Inhoudsopgave

Dit RIVM Actieplan MVOI bevat 7 stappen. Het RIVM Actieplan MVOI heeft een planningsduur van 1 jaar (tot eind 2025). De eerste drie stappen zijn eenmalig gezet voor deze periode van 1 jaar met een doorkijk naar de ambities voor de langere termijn (2030). Deze stappen zullen echter nogmaals doorlopen moeten worden met de gehele RIVM-organisatie nadat de nieuwe strategie is vastgesteld. Stap 4-7 worden daarna ieder jaar opnieuw uitgevoerd.

Stap 4 - 7 worden elk jaar opnieuw uitgevoerd

Stap 1 - 3 worden één keer uitgevoerd, jaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

MVI en MVOI

Overheden die maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) letten op de effecten van de inkoop op milieu en sociale aspecten. Inkoop is een effectief instrument om impact te maken.

Van MVI naar MVOI: MVOI richt zich op de hele organisatie op alle niveaus. Vandaar dat we niet spreken van MVI maar van MVOI, met de 'O' van 'opdrachtgeven'. Van visie- en planvorming tot opdrachtgeven, inkoop en gebruik.

Nederland staat voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals het aanpakken van klimaatverandering en het overstappen naar een circulaire economie. Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkoop (MVOI) is een manier waarop de overheid kan helpen bij aanpakken van deze uitdagingen door zorgvuldig te kiezen wat ze koopt.

6 MVOI-thema's

Klimaat: Koop klimaatbewust in en voorkom uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen. Zo levert het RIVM een bijdrage aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen.

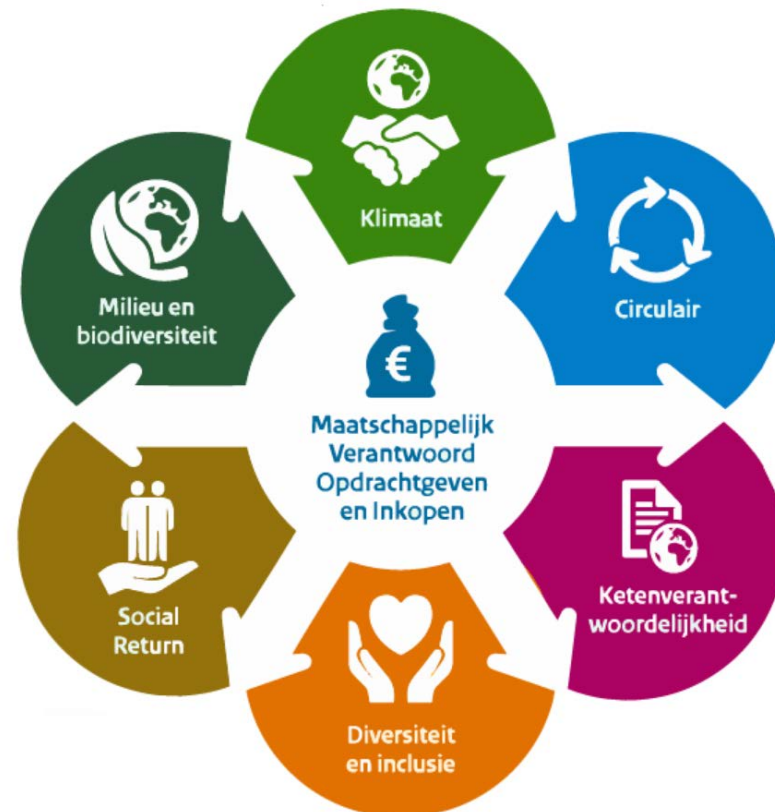
Circulair: inkoop van producten, diensten of werken waarbij de inkoopende partij met afspraken en/of financiële prikkels borgt dat met diens inkoop zoveel mogelijk waarde wordt behouden. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat de ingekochte of afgenomen leveringen, diensten of werken circulair ontworpen zijn. Producten, onderdelen en/of materialen gaan zo aan het einde van de levens- of gebruiksduur weer een nieuwe cyclus in.

Ketenverantwoordelijkheid: Voorkomen van sociale en milieu misstanden in internationale ketens en standaard toepassen van Ketenverantwoordelijkheid en ISV in aanbestedingen.

Diversiteit en inclusie: Inkopen met afweging van diversiteit en inclusie is de inkoop van producten, diensten of werken waarbij tijdens of door toedoen van eenzelfde inkoopactiviteit diversiteit en inclusie bevorderd wordt.

Social return: Door social return mee te nemen in aanbestedingen schept het RIVM hiermee kansen voor mensen in kwetsbare posities op de arbeidsmarkt.

Milieu: Inkopen met afweging van milieuaspecten is de inkoop van producten, diensten of werken waarbij tijdens of door toedoen van eenzelfde inkoopactiviteit geen (additionele) milieueffecten of milieubelasting teweeg worden gebracht.

Practice what you preach

Van de website van het RIVM:

RIVM *De zorg voor morgen begint vandaag*

Het RIVM doet in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat onderzoek naar de inzet en het effect van MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen). **Wij ontwikkelen methodieken en tools, die wij beschikbaar stellen aan overheden en andere geïnteresseerden. Het RIVM werkt nauw samen met inkopers, contractmanagers en PIANOo, het expertisecentrum voor aanbesteden** van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Onder het motto 'practice-what-you-preach' dagen wij onszelf uit om de adviezen die wij geven ook binnen onze eigen organisatie toe te passen.

Actuele (Rijks)doel- stellingen

Het Rijk wil
volledig circulair

Doelstellingen & ambities RIVM:

- Primair grondstoffen-gebruik met 50% verminderd in 2030
- Minimaal 30% circulair inkopen in 2025 en 100% in 2030

Het Rijk wil
inkopen met
minimale
milieubelasting
en bescherming
van de
biodiversiteit

Doelstellingen & ambities RIVM:

- In acht inkoop categorieën CO2-reductie doelstellingen.
- Het verminderen van fijnstof en broeikasgassen via inkoop.

Het Rijk wil
arbeids-
participatie
stimuleren

Doelstellingen & ambities RIVM:

- Bijdragen creëren van 5000 participatiebanen binnen het Rijk in 2030
- Toepassen social return bij alle passende aanbestedingen

Het Rijk wil
bijdragen aan
klimaatbewuste
inkoop

Doelstellingen & ambities RIVM:

- Klimaatneutraal opereren voor 2040
- Afval met 50% verminderen en 90% van het restafval recycleren voor 2030.

Het Rijk wil
bijdragen aan
het voorkomen
van mistanden
in
productieketens

Doelstellingen & ambities RIVM:

- Toepassen Internationale Sociale Voorwaarden bij aanbestedingen boven de Europese drempels in de risicovolle categorieën

Het Rijk wil
diversiteit &
inclusie
bevorderen
middels inkoop

Doelstellingen & ambities RIVM:

- Bijdragen aan creëren 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking in 2025
- D&I beleid uitdragen

Inspanning

- 100% van de aanbestedingen bevatten relevante duurzaamheidscriteria bevatten in 2025
- Bij alle aanbestedingen die lopen via het categoriemanagement wordt de gunning niet alleen op prijs en kwaliteit gebaseerd, maar ook op duurzaamheidsaspecten
- Toepassen social return bij alle passende aanbestedingen van werken en diensten met een loonsom van ten minste € 250.000,- (excl. btw) en een looptijd van ten minste zes maanden.
- Bij niet behandelde optionele MVOI thema's weegt het IUC af of er echt geen mogelijkheid is
- Verplichte MVOI thema's worden in het IPP gebruikt om het doel van de aanbesteding te omschrijven
- Marktanalyse MVOI verplichte MVOI thema's wordt uitgevoerd
- Verplichte MVOI thema's worden ten minsten als gunningscriteria opgenomen.

Nulmeting

Inkoopuitgaven RIVM over **2023**: 504 mln (69% van totale begroting)

In 2023: 240 aanbestedingen (waarvan 51 Europees)

Mogelijkheid tot MVOI impact in trajecten:

- MVO onder Rijksraamovereenkomsten – minimale impact
Minimale impact mogelijk door het RIVM. Is afhankelijk van de specifieke RijksROK en wordt vooral bepaald door de Rijkscategorie.
- Nationale aanbesteding (< € 140k) – enige impact
Enige impact mogelijk door het RIVM, prijs en omvang is echter beperkt.
- Europese aanbesteding (> € 140k) – veel impact
Redelijk tot veel impact mogelijk door het RIVM. Mede afhankelijk van het onderwerp, de scope, de prijs en de omvang.

Voor dit MVOI Actieplan ligt de focus met name op de Europese aanbestedingen van het RIVM omdat daar de meeste impact mogelijk is. Daarnaast wordt uiteraard bij elke nationale aanbesteding en elke MVO onder een ROK per geval bepaald wat er mogelijk en zinvol is en in welke mate er een MVOI impact valt te realiseren.

Nulmeting

In **68%** van de Europese aanbestedingen van het RIVM in **2023** is één of meer MVOI-thema's meegenomen.

Daar waar één of meer MVOI-thema's is meegenomen was dat in 2023:

- In **54%** van de gevallen Social Return
- In **38%** van de gevallen Milieu
- In **35%** van de gevallen Klimaat
- In **31%** van de gevallen Circulair
- In **31%** van de gevallen Ketenverantwoordelijkheid
- In **4%** van de gevallen Diversiteit & Inclusie

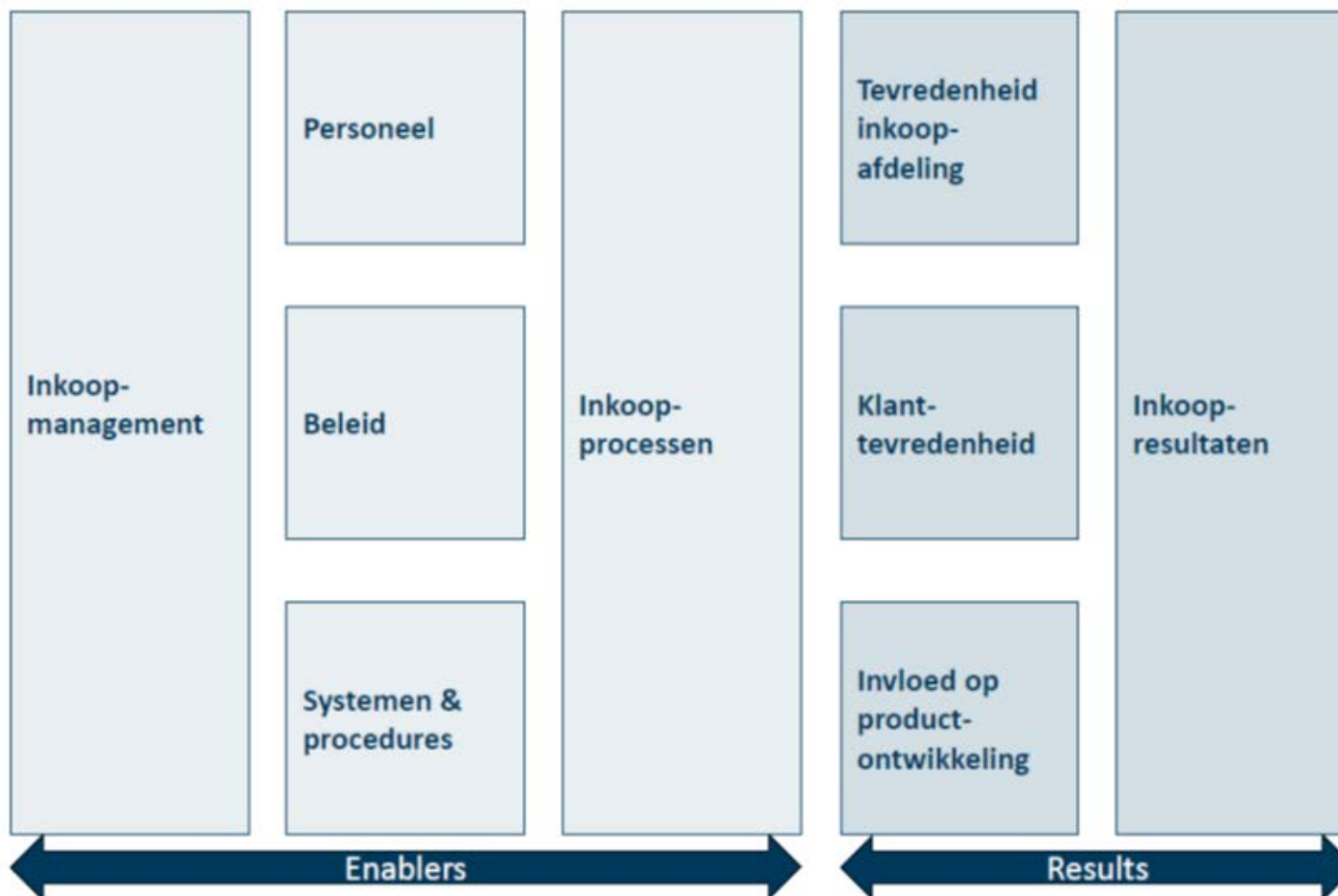
Nulmeting

BUREAU 2030

NEVI inkoopvolwassenheidsmodel

Vanuit een MVI-perspectief

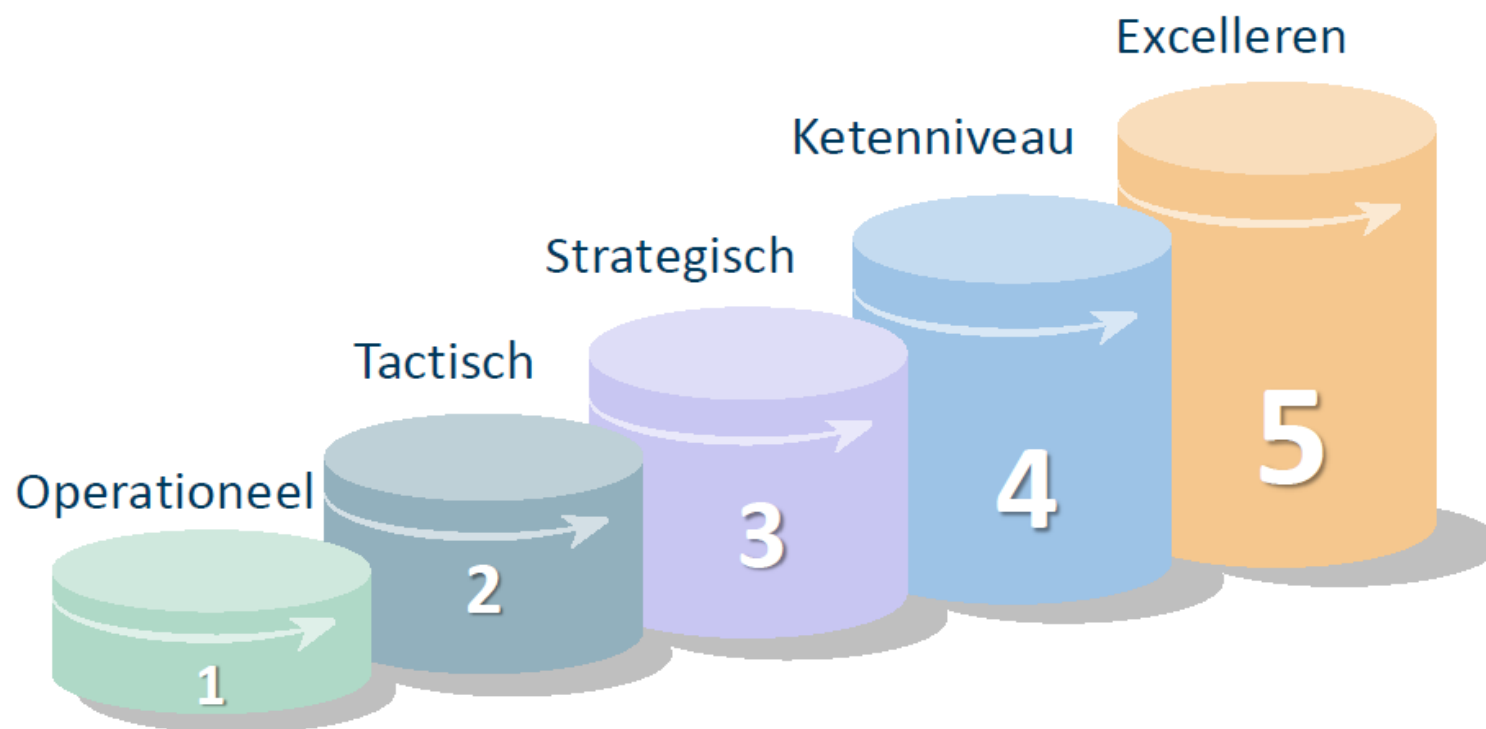
Nulmeting

NEVI inkoopvolwassenheidsmodel

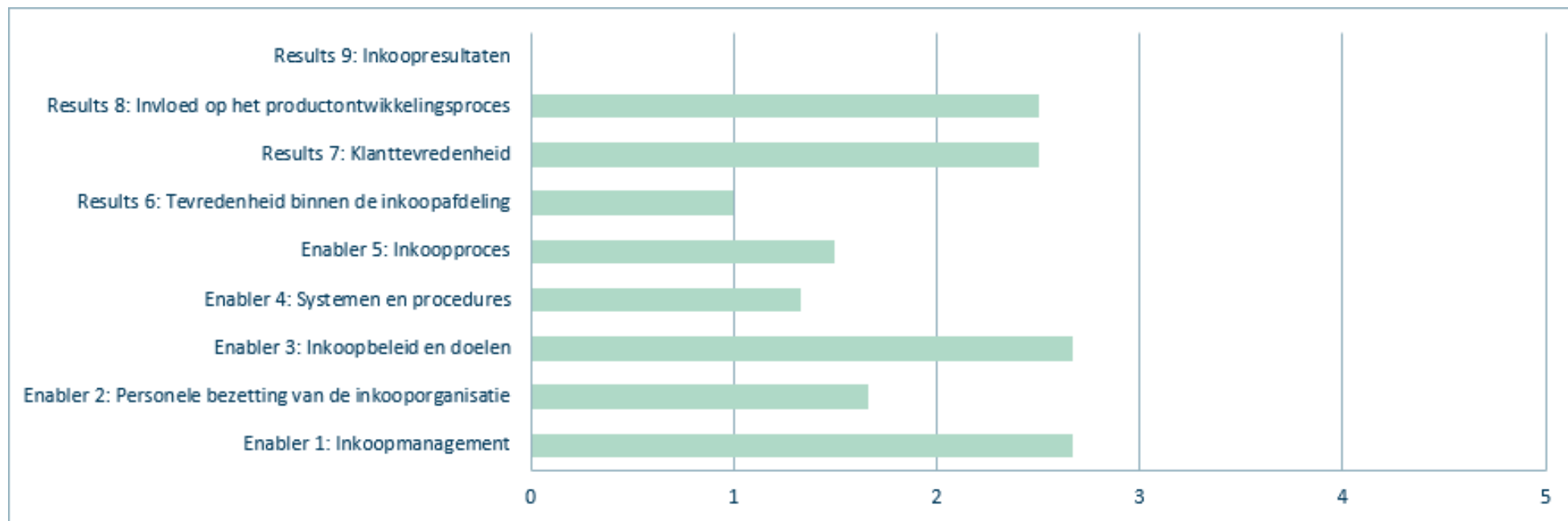
Vijf (ambitie)niveaus

BUREAU 2030

Nulmeting

Nulmeting

BUREAU 2030

NEVI inkoopvolwassenheidsmodel

Toelichting (ambitie)niveaus

1. **Operationeel (Basis):** MVI is nauwelijks geïntegreerd; inkoop focust vooral op kostenbesparingen en kwaliteit. Duurzaamheid komt enkel aan bod door regelgeving of klantvereisten.
2. **Tactisch (Bewustwording):** MVI-principes worden herkend en sommige duurzaamheidseisen worden in contracten opgenomen. De aanpak is reactief en incidenteel van aard.
3. **Strategisch (Integratie):** MVI wordt een strategisch onderdeel van inkoop, met beleid dat aansluit op de bedrijfsstrategie. Leveranciers worden af en toe geselecteerd op basis van hun duurzame en sociale prestaties.
4. **Ketenniveau (Samenwerking):** MVI is geïntegreerd in de gehele keten. Samenwerking met leveranciers en stakeholders bevordert keten brede duurzame innovaties en risicobeheer.
5. **Excelleren (Leiderschap):** MVI is een kerncompetentie en inkoop leidt innovatieve initiatieven die maatschappelijke en milieudoelen stimuleren. De organisatie is koploper in duurzame impact.

MVOI-thema's kiezen

Het advies van Pianoo en MVOI-deskundigen (zie ook toelichting notitie en de links daarin) is om niet met alle thema's gelijk te starten. Dat sluit aan bij de uitgangspunten van dit MVOI-Actieplan van 'realistisch en haalbaar'. Ook het voorstel in het eerder dit jaar opgeleverde 'concept-MVOI-actieplan' is het voorstel gedaan om het te beperken, en wel tot de thema's Milieu, D&I en Circulaire Economie.

Gekozen thema's*:

Klimaat

Milieu

Circulair

Ketenverantwoordelijkheid

Diversiteit & inclusie

Social Return

Om realistische doelen te stellen en te kunnen realiseren is in dit RIVM MVOI-actieplan de keus gemaakt om het aantal thema's te beperken en tevens een keus te maken voor 3 specifieke focusgebieden waar naar verwachting de meeste impact gemaakt kan worden.

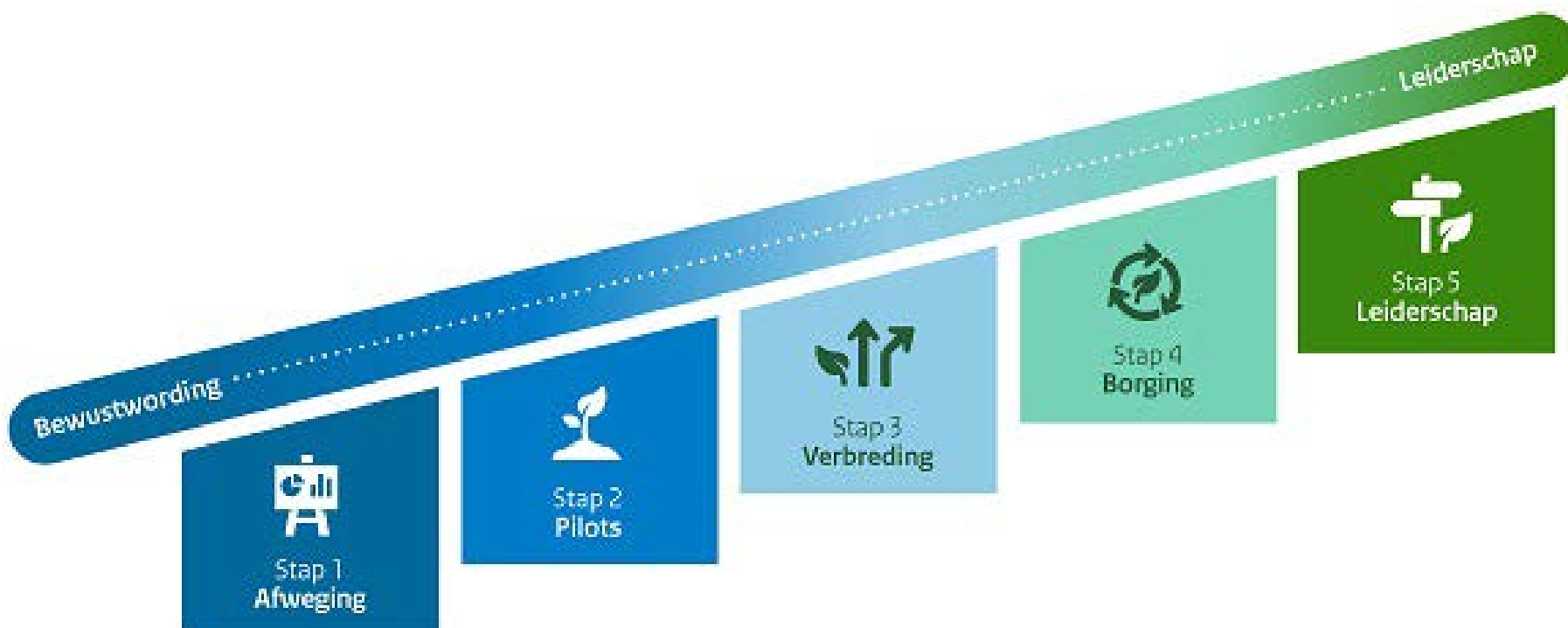
Per focusgebied gelden 2 **verplichte** thema's:

- **Lab**
Circulair: Bijv. disposables, chemicaliën, verpakkingen
Milieu: Bijv. apparatuur, onderhoudscontracten, afval
- **ICT**
Circulair: Bijv. E-waste management, devices (IT-hardware), cloud computing
Milieu: Bijv. Devices (IT-hardware), software, data storage
- **DVP**:
Circulair: Bijv. Levenscyclusbeheer, afval, energie neutrale productieprocessen
Diversiteit & Inclusie: Bijv. personeel, leveranciers

Het wordt uiteraard gestimuleerd dat alle thema's worden meegenomen in aanbestedingen maar de focus ligt op deze 3 thema's en deze zijn 'verplicht' (comply or explain).

Ambities bij MVOI-thema's

Voor het vaststellen en bepalen van het ambitie niveau op de MVOI-thema's voor de korte termijn (2025) en voor de lange termijn (2030) zijn de ambitieniveaus van het Ambitieweb gehanteerd.

Ambities bij MVOI-thema's

•Niveau 1 Afweging

De Partij neemt kennis van de mogelijkheden van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen voor het toepassen van het desbetreffende thema, legt deze naast de organisatie gebonden ambities en maakt de afweging of MVOI kansen biedt.

•Niveau 2 Pilots

De Partij gaat maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen in een beperkt aantal gevallen toepassen.

•Niveau 3 Verbreding

De Partij zet in op het flink vergroten van de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Daarbij horen ook een nulmeting en monitoring en activiteiten voor het bewustmaken en betrekken van opdrachtgevers, beleidsmakers, inkopers en andere relevante personen in de organisatie.

•Niveau 4 Borging

Aanvullend op de voorgaande drie stappen, verankert de Partij de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen verder in het eigen beleid en in de interne systemen of afspraken. De Partij zet in op het vergroten van de impact via inkoop.

•Niveau 5 Leiderschap

Aanvullend op de voorgaande stappen, hanteert de Partij standaard maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen waar dat mogelijk is en toont leiderschap richting de markt en/of andere partijen.

Ambities bij MVOI-thema's

Per thema is de ambitie weergegeven voor 2025 (✓) en voor 2030 (→).

Ambitie niveau 2025 ✓	Niveau 1: Afweging 	Niveau 2: Pilots 	Stap 3: Verbreding 	Niveau 4: Borging 	Niveau 5: Leiderschap
Ambitie niveau 2030 →					
 Klimaat			✓	→	
 Circulair (incl. bio-based)		✓			→
 Milieu & biodiversiteit		✓			→
 Ketenverantwoordelijkheid			✓	→	
 Diversiteit & inclusie		✓		→	
 Social return			✓	→	

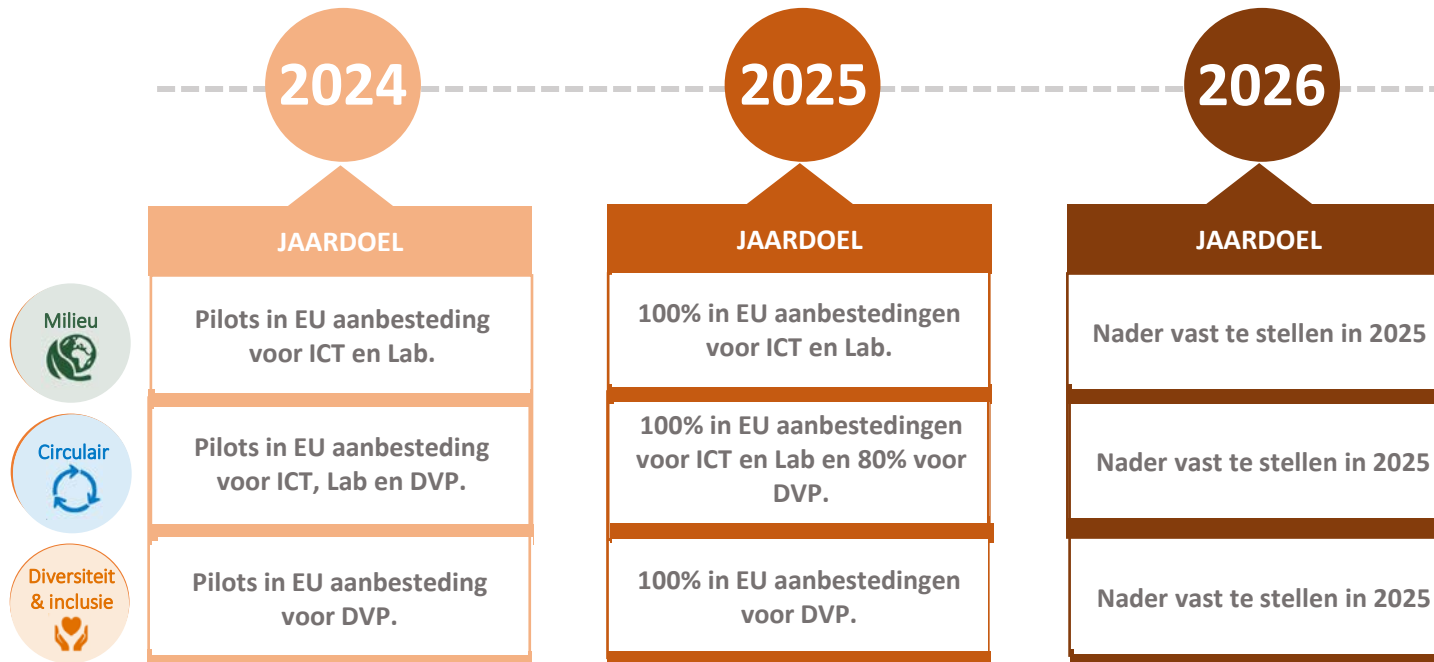
Waar gaan we heen en
binnen welke kaders?

MVOI Doelen stellen

Concrete en meetbare doelen stellen waarmee te bereiken resultaten per MVOI-thema kunnen worden gemeten is op dit moment nog niet mogelijk. Het RIVM beschikt nog onvoldoende over tooling waarmee dat gedaan kan worden en tot op heden zijn er geen output doelen gesteld en -resultaten gemeten waardoor er geen vertrekpunt is. Het doel is om volgend jaar wel concrete doelen te kunnen stellen en resultaten te kunnen meten. Voor het komende jaar zijn het vooral input gedreven doelstellingen.

AMBITIE 2025

> Kansrijke aanbestedingen

Circulair

Milieu

Diversiteit & inclusie

Onderstaand overzicht is samengesteld vanuit de aanbestedingskalender en het Overzicht van Programma ASSET.
Peildatum 6 nov 2024.

Productgroep	CPV-code	Q1	Q2	Q3	Q4	Verwachte Kosten	MVOI-thema's (binnen gekozen thema's)	Meenemen
Lab								Verplichte thema's:
1354- 20 spectroscopische monitoren	56000000		2025			€ 1.000.000,00	+ ...	?
1367- Grondw monsters en veldmeting	27743100	2025				€ 3.600.000,00	+	?
1387- GC MS (2x)	56000000				2024	€ 500.000,00	+ ...	?
1446- Kalibratie pipetten	01000000				2024	€ 600.000,00	+	?
1449- Robot	56000000	2025				€ 450.000,00	+ ...	?
1474- Kalibratie voor transitie	01000000				2024	?	+ ...	?
1485- Hamilton star V (Asset)	56000000				2024	€ 450.000,00	+ ...	?
1486- Covaris (Asset)	56000000				2024	€ 176.000,00	+ ...	?
1487- Intelliflex (Asset)	56000000				2024	€ 320.000,00	+ ...	?
1495- Vervanging Tandem MS (hielprik)	56000000	2025				?	+ ...	?
1496- Vervanging SCID DMA (hielprik)	56000000		2025			?	+ ...	?
1550- Geconditioneerde opslag biobank	27746000	2025				?	+ ...	?
								?
ICT								Verplichte thema's:
819- IAM	46302400				2024	€ 950.000,00	+ (mits EU)	?
877- Peridos (minicomp?)	46302400	2025				€ 4.000.000,00	+ ...	?
1333- Vervanging NMR-3 (ontw NMR-4)	46302400	2025				€ 1.500.000,00	+ (mits EU)	?
1358- Praeventis (minicomp?)	46302400	2025				€ 8.000.000,00	+ ...	?
1512- TaaS (minicomp?)	05000000				2024	€ 1.650.000,00	+ ...	?
DVP								Verplichte thema's:
1318- Rophylac anti D	45244675 ?					€ 4.000.000,00	+ ...	?

Borging van MVOI

Dit MVOI actieplan heeft vanuit de uitgangspunten 'praktisch' en 'haalbaar' 'vooral een focus op de korte termijn. Mede door de looptijd van het convenant. Voor de lange termijn is het vooral van belang dat MVOI een RIVM breed gedragen onderwerp wordt en dat borging in de gehele RIVM organisatie plaatsvindt. Het advies van de projectgroep MVOI Actieplan is om daarvoor een nieuwe opdracht te verstrekken en een nieuw project op te starten. Onderstaand is het resultaat van een brainstorm naar mogelijke acties om de volgende stap in volwassenheid te kunnen zetten; 'strategisch'.

PROJECT UITVOERING MVOI-ACTIEPLAN

IUC:

- Specifieke IPP's opstellen maken per focusgebied, toetsing door strategisch adviseurs.
- Kennissessies organiseren binnen de focusgebieden.
- Thema sessie tactisch inkoopoverleg / contractmanagement overleg of afdelingsoverleg.
- Selecteren MVOI-tool(s), demo WIZZR, marktverkenning.

RIVM breed:

- Duurzaamheidspledge/duurzaamheidsbeleid 2025-2030
- RIVM brede MVOI stuurgroep inrichten.
- Aankondiging Hans Brug.
- In nieuwjaarstoespraak?
- MVOI als zelfstandig hoofdstuk in jaarplannen centra/afdelingen.
- Sessies met centra voor vaststellen concrete MVOI doelen.
- MVOI in kwartaalgesprekken centra (strategisch adviseurs).
- Roadshow MVOI.
- Wiki-/Homepage-pagina.
- Aanstellen MVOI experts / capaciteit / budget?

Checklist voor MVOI in het inkoopproces:

- Is de **MVI-criteriatool** gebruikt?
- Is het Ambitieniveau gekozen voor de MVI-criteriatool?
- Is er een Duurzaamheidsparagraaf met MVOI ambities toegevoegd bij de uitvraag?
- Is MVOI een standaard agendapunt bij inkoopbesprekingen?
- Is de toepassing van **prestatieprikkels** onderzocht?
- Na toepassing MVOI: hoe delen we dit succes met de organisatie?
- Na elke aanbesteding: Vindt er een overdracht plaats tussen inkoop en verantwoordelijke voor contractmanagement?

Planning 2024

MVOI PLANNING

Ambitie

ALGEMENE PLANNING JAAR 2024

	3 ^e kwartaal (jul-sept)	Check?	4 ^e kwartaal (okt- dec)	Check?
MVOI-team	☐ Opstellen MVOI actieplan 2024- 2025	☒	MVOI aanbestedingskalender & jaarplanning 2025	☒
			Opstellen formats IPP's met MVOI Thema's (concept)	☒
			Kennissessies 3 focusgebieden	☐
			Marktverkenning MVOI-tool, demo WIZZR	☐
	☐	☐	Aansluiten bij/integratie met nieuwe strategie RIVM	☒
Inkoopafdeling	☐	☐	Verplichte thema's toepassen in focusgebieden	☐
			Strategisch inkoopadviseurs meenemen in kwartaalgesprekken	☐
Bestuur/ management	☐	☐	Presenteren Sicco?	☐
	☐	☐		☐
Opdrachtgever/ budgethouder	☐	☐	MVOI opnemen in strategie 2025_2030	☐
			Hoofdstuk MVOI in format jaarplannen	☐
			MVOI in nieuwjaarstoespraak?	☐
Leren (kennis en kunde)	☐	☐		☐
	☐	☐		☐
Communicatie (intern en extern)	☐	☐		☐
	☐	☐		☐
	☐	☐		☐

Planning 2025

MVOI PLANNING

Ambitie

ALGEMENE PLANNING JAAR 2025

	1 ^e kwartaal (jan – mrt)	Check?	2 ^e kwartaal (apr- jun)	Check?	3 ^e kwartaal (jul-sept)	Check?	4 ^e kwartaal (okt- dec)	Check?
MVOI-team	Organiseren themasessie tactischinkoop/afdelingsoverleg	☐	Monitoren nieuwe Manifest afspraken?!	☐	Evaluatie	☐	MVOI aanbestedingskalender & jaarplanning 2026	☐
	Roadshow MVOI opstellen	☐		☐		☐		☐
Inkoop	Strategisch inkoopadviseurs MVOI meenemen in kwartaalgesprekken		Strategisch inkoopadviseurs MVOI meenemen in kwartaalgesprekken		Strategisch inkoopadviseurs MVOI meenemen in kwartaalgesprekken		Strategisch inkoopadviseurs MVOI meenemen in kwartaalgesprekken	
	Thema sessie MVOI tactisch inkoop/afdelingsoverleg	☐		☐		☐		☐
Bestuur	Inrichten MVOI stuurgroep RIVM breed	☐		☐		☐		☐
	Accorderen duurzaamheidsbeleid 2025-2030 met daarin een verwerkte focus op benutten opdrachtgeverschap aan de markt middels implementatie van MVOI (ipv pledge).							
Opdrachtgever		☐		☐	MVOI experts / ambassadeurs / adviseurs?	☐		☐
		☐	kennissessie over output/resultaten MVOI en het meten daarvan	☐		☐	Presentatie resultaten	☐
Kennis en Kunde								
Communicatie	Wiki-pagina / Homebase	☐		☐		☐		☐
	Aankondiging Hans Brug	☐		☐		☐		☐
	Nieuwjaarstoespraak	☐		☐		☐		☐

Evaluatie

Uit te voeren Q3 2025.

Wat ging er goed?

Wat had er beter gekund?

**Waar moeten we op letten komend
jaar?**